

نومرو : ۹۳

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

داثره اجتهدده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهاد

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری حیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الهمی صفا

۱۳ شباط ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین ۴۵ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵۱ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

معنا و حیاتدن نصیبه دار دکلدی ، کویا چاقاق طاشی اوزرینه سوروتن چلیک سس ایدی .

« بن او کوزلرک ، او سوزلرک اراثة ایندیکی یول ایله یورکلرک و روحلرک اعماقنه ایندم و پوش ، تنها ، سفیل اوله قلیری تصدیق ایله مدهوش قالدم .

« دهشت ایله کوردم که یورکلرده حاکم ، روحلرده حکمدار یوق .

« شاعر ابوعلی سینا حکمتک بکرمی افکارینک آناختارلری اهدا ایتشدی . فقط بکرمی برنجی بی بولامامشدی . حاکلری ، تخت حکمرانیله برابر احما ایتشدی ، فقط سویله مه مشدی که هر بر قلبک بر شاهی ، هر بر روحک بر سلطانی اولمی در .

« سویله مه مشدی که سلطانی اولیان روح ، شاهی اولیان قلب اسطبل هایونی سوپورنک سفلی اسیردن دها زیاده اسیردر ، استانبولک جامعلری اوکنده اوطوران کوزدیلنجیدن دها زیاده بیچاره در .

« ای دیار اغیار قرداشلرم ! بنی دیکله بیکز ! بکرمی بر فکرک موکنجیسی اجمال اتمک وظیفه سنی ایران شاعر اکبری اخیار سالکیننه احاله ایتشدی ؛ وایشته بن سویله یورم .

« ویل اور وحرله که سلطانلری یوق ! ویل او قلیله که برر سرای هایونلری یوقدر .

« ویل اور وحرله که پرزب و زینت حکمران مطلق دکلدی ؛ ویل او قلیله که تختلری ، عظمتلری ، استنادگاه شکوه و حشمتلری یوقدر ...

« تختشین اولیان روح کوکیسی اولیان فراش زفافه بکزه ، تاجداری اولیان قلب قیمتدار طاشی دوشمش یوزوکه بکزه .

هانکی ملتده اولورسه اولسون ، هرکس کونک بوتون ساعترلنده قلبنک دائما بیکله نر قصری اوکنده یکی بر حکمدارک گذارش سطوت مدارینی - هر دم متجدد شان و شکوهنه سرزمین پرستش اولق اوزره بکله مه دیکه بوتون روحلر ابدآ شایان مرحمت قالاچقلر و بوتون ملل و اقوام ؛ مملکتلرنده حاکملر ، دولترلنده آمر مطلق اولمادیقلری حالده بیله الی الابد بدبخت قالاچقلدر .

بن ، ترانه می بیتیردم ؛ دهکذا رمد ، روحلرنده تختلری و تختشینلری اولانلری سلاملایه رق یوله دوام ایدم ...

رویه زار طاریانه مترجمی : س . سیره نس

تجارتده ره قلامک اهمیتی

معنای لغویسی انظار عمومییه وضع ایدیلن هر نوع اموال و اشیا ی تجاریه نک و مختلف ناملره تشبث و اجرا

اولنه کلن ایشلرک تزیدر غبت ایچون محاسنی ذکر و تعداد ایدیلرک اعلان و اشاعه سی دیمک اولان «ره قلام» هنوز بر جوق شیلر کبی مملکت مزده کلاشلماش ، بین الخلق طرز تلقینک الحقیقی شارلا تانلق اولق اوزره باشلایه رق یالانچیلغه قدر حقیقارانلر هر وقت کوریه کله کدمه بولنمشدر .

اساساً تجارتک نه دیمک اولدیغی ، تجارت ، تجارت « دینلر مز . و بونک همان ساحه حصوله چیقمنسی ارز و ایدنلر مز بیله اونک نه صورتله قابل حصول اولدیغی مع التأسف ادراک ایده میورلر . باخصوص ملل متمدنه جه بویوک بر حسن قبوله مظهر اولمش ، و بوتون تجارتخانه لارک بواغورده کی فدا کارلنی شایان حیرت بر درجه بی بولمش اولدیغی حالده «ره قلام» بویله فنا تلقیلره اوغراسه معاملات تجاریه نه صورتله ترقی ایدر . حال بوکه بونی اوصورتله تلفی ایدنلر مز ، یا خود علی الاطلاق جمله مز دوشونه میورز که هر نوع اخذ و اعطا ره قلامله باشلار . تجارتخانه نک حسن تنظیمی ره قلامدن بشقه برشیمیدر ؟ برمانیفاطوره مغازه سی جامکاننده جابجا تشهر ایدیلن فاشلر ، برکاغدچی دکاننک طولابی ترین ایدن و بعضاً بر نمونه بدیعه حالی آذیران لطیف لطیف شیلر نه مقصده او رایه یرلشدیرلمشدر . حتی علی الاطلاق بر ذخیره جی دکاننک منتظم بر صورتده تنظیم ایدلمش اولسی نک بیله صایتشه کلی تأثیری اولدیغی انکار ایدیله بیلیرمی ؟

اوله اولماسه یدی هر صایحی بر طاقم مصارف زائده اختیار ایدرک جامکانلر یایدیرمازه طولابلر انشا ایتدیرمز دی . بوتون امتعه سی ده پور مثللو غیر منتظم بر صورتده اوتیه بری به آثار ، یالکز اونلرک تأثیرات خارجیهدن حسن محافظه سته باقاردی .

کرچه جامکانلر ، طولابلر ده حسن محافظه یه خدمت ایدرسه ده اونلرک اصل مقصد انشالری شبهه سز که محافظه دن زیاده نفاسته ، ظرافته خلقی اقتاع ایچوندی . بناءً علیه تجارتک برنجی قدمه سی ره قلامله باشلارسه دیکر شیلری بوندن نصل مستغنی قاله بیلیر ؟ ...

بویکی شرط یاییلیرسه هیچ بر تجارتخانه هیچ بر شی
پایه ماز . بویوله !

فقط دیگر بر نقطه نظر دن ده دوشو نیلیرسه ینه ره قلامک
اهیتی در حال تظاهر ایدر . اوده بونک طایفه خدمتیدر .
چونکه بو کون ره قلام اولماش ، اونک تفرعاتی اولان
قتالوغلر چیقارلماش اولسه اوکی صنعتلری اجرا ایدنلر ،
یا خود بونوع اشیایه احتیاجی اولانلر بونی زده دن او کره نه جکله
نه صورتله تدارک ایلله جکله در . بالفرض اسویمچره نک
بر شهرنده جنوره ده ساعتجیلک فابریقه لرینی ، دیگر
بر مملکتک آلات وادوات صنایعه سنی کیم طایفه جق ، بزم
اطلاعمز اورالره نه صورتله واره جقدی .

حتی اوزاقلره کیمکه حاجت یوق . دها کچنده بر ذات
محترم ینه بوستونلرده بزه بر کبریت مسئله سنی یانه یاقیله
اکلا تمیور میدی ؟ دونما منفعتنه احداث اولنان شمععلی
کبریتلرک بازار تجارتیه چیقارلدیغدن خبری اولمادیغنی ،
ایسته میهرک ایتالیان کبریتلرینی استعمال ایتدیکنی یازمیور-
میدی ؟ بونه دن ؟ شبهه سزده قلامه اهمیت ویرمدیکمزدن ،
تجارتک نه دیمک اولدیغنی بیلمدیکمزدن دکلکی ؟ اگر
بو کبریتلری بیلمدیکمزدن تجارتخانه لردن ، اورو پالیلردن بریسی
آلمش اولسه یدی بویله می بر اقیور ، یا خود بویله بر شی
اوروپاده چیقاریله یدی او یله می قایلردی ؟ پک اوزاقلره
کیمیه لم . مملکت مزده کی تجارتخانه لردن تیرینغنی اله آلم .
غلبه لک ، تنها دیمیور ، کنیش ، طار باقیور هر سوقاغه ،
هر گوشه یه درلو درلو رنگلره لوحه لر یاپشدریور .
بایرام اولنجه ، سنه باشی ایریشنجه تبریکی ده اونو تمیه رق
عینی صورتده دیوار اعلانلری ، ال اعلانلری طاغیتور .
تونلک مدخل و مخرجنه ، اوتوبوس و اومینیوسلرک اوزرینه
ظریف ظریف لوحه لر طاقدیریور ، بوغاز ایچنک بویوک
اسکله لری جوارینه پک قالین خطلره تجارتخانه نک اسمنی
و موقعنی یازدیریور . یاپشدریور ، طاغیدیور ،
طاقدیریور ، بونلر ایچون بر جوق مصرفلر اختیار ایلوراما
اوبر طرفدن ده نلر ، نلر قازانیور .

زده ره قلامک فنا تلقی به اوغرامسی ظن ایدرم که
اونک ایسلک ویا کوتولکی حقنده تام بر فکر ایدینلمش
اولسندن ، دها طوغریسی او طرز تلقی بیلنهرک اکتساب
اولنسنندن دکل شکل ظاهر یسنه نظراً بویله بر معنا
ویرلمسنددر . چونکه خلق کوریور ، یا خود آغزندن
آغزه انتقال ایدن سوزلردن آکلایور که مملکت مزده
بولنان بر قسم تجارتخانه لره قلام نامی آلتنده کی حرکتلری
خلق اولامق ایچونددر .

یوزده الی تنزیلات ، فوق العاده ظرافت ! کله لری
او یوله اویدیرلمش سوزلر ، خلقه یوتدیرمق ایچون
یالذی لاتدیرلمش جلددر .

فقط ینه دوشونله لیدر که بر قاچ تجارتخانه نک بالفرض
او یوله سوء استعمال ایتمه سیله ره قلامک اهمیتدن دوشمه سی
لازم کلز . بو یوله کی اعلانلر قسماً حقیقته مطابق
اولما قله خلقلک طوغریدن طوغری به اضرائی ظن ایدرم که
آکلایمماز . چونکه اورایه مراجعت ایده جک مشتری نک
حق خیاری ، حق انتخابی وارددر . تجارتخانه نک بالای طاقه
وارسون یوزده الی ، یوزده یوز کلمات اغفال کارانه سی هم ده
خط زرین ایلله یازلسون . ایچری به کیرن ، بازار لغه کیریشن
ذات کوزی آچیق اولدقدن ، مالک ایسیله کوتوسنی ،
اوجوزیله بهالینسی فارق بولندقدن صکره او اعلانلرک ،
بوشارلاتانقلرک نه اهمیت اوله بیلیر . او ایستدیکنی آلیر ،
بهالی نامیله چیقاردیغنی مالک فیاتی قیرار . فقط مالدن
اکلامایانلر ، ای ایلله کوتوی فرق ایده میئلر هله تجارتخانه نک
ناموس وعفته تودیع امور ایتزلر سه شبهه سز دها زیاده
متضرر اولورلر . پوراده یالکز بر شی وارد اولور .
عثمانی معمولاتی یرینه اجنبی مصنوعات ویرمک ، انکلز
قماش یرینه اوستریا قماش صاتمق . بونلر حقیقه هر وقت
اوله بیلیر . وجوق دفعه اولمشدرده . مع هذا بونک اک
برنجی شرطی مالدن آکلایمق ، ایکنجی شرطی ده بو مثللو
احوالک طولاندر لمقدن بشقه معناسی اولمادیغنی ایچون
همان حکومت شکایتله صورت رسمیه ده اعاده ایتدیرمک .

رابعاً شهراماتی وارداتنك ده آرتمسنى بادی اولور. چونكه اوروپاده اعلان تعلیق بلدییه بر رسم ویرمكه متوقفدر. صكره بزده کی کبی هریره اعلان یاشدیریلهماز. بلدییه نك بومقصدله احضار ایلدیکی موافقه الصاق مجبوری و وارددر. امانت بوجهتی حتی شمیدین نظر دفته آلیرسه بالطبع کلی استفاده ایلر.

ایشته برره قلامه ویریلهمك اهمیت بوقادار فوآنده بادیدر. ره قلامك درجه اهمیتنی اكلامق ایچون طشره تجارینك بویوك شهرلرده کی معاملات تجاریه سنك طرز جریانی نظر دفته آلمق ده کافیدر. بویون، بوتون طشره تجارلری هپ قومیسو نیچیره عرض افتقار ایدرلر. هپ بیلدکری تجارلره آلیش ویریش یاپارلر. حال بوکه الله کچهك بر اعلان اوزرینه یکیدن بر خیلی تجار اوکره نمش اولمازلرمی؟ و بونلره بر دفعه آلیش ویریش یانچده او تجارخانهك ایشی باشقلاشمازمی؟

آلیش ویریش تحف شیدر. چوق دفعه نفسمزده تجربه ایشزددر. اوافق بر شی آلمق ایچون کیردیکمز بر تجارخانه دن بعضاً خاطر و خیالده اولمایان بر خیلی شیرلر یوکنهرك حیقیورز. بش غروش براقق ایچون کیردیکمز حالده بش یوزغروش ترك ایدیورز. بونه دندر؟ اوراده کی انتظامدن، مالرك بیله یکدیگرله مسابقت ایدرجه سنه آلدقلى وضعیتلردن دکلکی؟

بعضاً هیچ بر شی آلمق نیقی یوق ایکن صرف بر ره قلامك تأثیریه داخل اولدیغمز بر مغازه دن بر خیلی شیرلر آلورز. شمیدی او اعلان اولمسهیدی، بوتشویق بولونمسهیدی بز اولنری آله جقمی ایدك!.. شبهه نر آلمایه جقدق. ایشته بونلری آلدیران، جیلر مزده کی پاره لری صرف ایتدیرن او اعلانلر، بو انتظاملردر. بناءً علیه ره قلامك هیچ بر وقت اهمیتنی انکار ایتیمه لم. بحثه ختام ویرمه دن اول برشیدن بحث ایتك ایستورم. سرکیلردن... شیمیدی به قدر بزده هر فصلسه اهمیت آکلاشیلهمایان سرکیلر ده معاملات تجاریه ده تأثیری پک

بونلرک دیگر نمونه لری آوروپاده کوریورز. قتالوغلر ایچون، صاتیش مغازه لری ایچون اختیار ایلدکری مصارف جداً حیرت افزادر. فقط معامله لری ده، تجارتلری ده او نسبتده کنیش در.

شمیدی به قدر ویریلن ایضاحاتله ره قلامك اهمیتنی آکلاشیلدی. فقط آکلاشیلهمایان برشی واردر که اوده بونك دیگر صورتله تأمین ایلدیکی منافعدر. بو منافع مختلف و متعدددر.

برکره معارفه خدمت ایلر. چونكه آوروپا و آمریکانك اك بویوك غزته لری موجودیتلری آنحق بوسایه ده تأمین ایدرلر. بوندن یدی سکرز ای قدر اول غزته لر مزدن برینه آمریکا مخا برندن ککش بر مکتوب واردی. اوراده دینلیوردی که آمریکا مطبوعاتی صرف اعلان سایه سنده یاشیور. انحق کاغدی بدلنه صاتیلان اوتوز قرق صحیفه لك غزته لر یومی صاتیشلرینك تزایدنی آرزو ایتیمور. حتی، پک اهمیتسز اولان بزم غزته لر مزك اعلان قسمی طی اولنورسه اولنریله حقیقه تأمین موجودیت ایدمه ك بر حاله کلیرلر. ایشته بونك ایچوندر که ارباب تجارتك اعلانه ویره جککری اهمیت غزته لرک تکملنه خدمت ایدر. و بو تکملده مملکتك بادی فلاحی اولور.

ثانیاً اعلانه اهمیت ویرمك بر چوق وطنداشلرك حکیمنی تأمین ایدر. غزته لرک تزئید مقدار و تکثیر اوراقی بالطبع مطبعه لرده کی مستخدمینك عددینك آرتمسنى، و شمیدیکلرک ده یومیه لرینك آرتدیرلمسنى موجب اولور. آریجه طبع ایتدیریه ك دیوار وال اعلانلریله قتالوغلر علاوه ایدیلیرسه مطبعه لره ظهور ایدمه ك ایشك اهمیتنی در حال تظاهر ایدر.

ثالثاً واردات حکومتك تزایدنی موجب اولور. چونكه اعلانات بر مقدار تمغا رسمنه تابعدر. بونلر او رسمله مکلف اولدقجه و قتالوغلرک واکا مماثل سائر شیرلر بوسته ایله سوقی ایچون اختیار ایدیه ك بوسته اجر قی نظر دفته آلتجه دولتک بوندن ایدمه كی استفاده دهالی آکلاشیلیر.

دولت، استقراضاتك فائض ورأس المال ریخته ویرکی ایله اوده مك مجبورینده بولونیدیندن ویرکیلك مكلفین ایچین موجب افلاس اوله حق بر درجه به وارمائه پك دقت ایتمه لیدر . ویرکیلك حد معروفی بولونجه حکومتلر اهالینك حسن منفعتی اوقشامق صورتیه جمع مبالغ طریق اختیار ایدرلر که علم مالیه بوکا «استقراض» دیرلر . بو ایکسینک اورطه سنده برده «استقراض جبری» واردر که بوده اهالینك خصوصیه اصحاب ثروتك رضالرینه باقیمه ری درجه ثروتلرینه کوره جبراً کندیلرینه دولتك اسهام و تحویلاتی صائق ویا حکومتدن آلاجنی اولانلر یاره پرینه بو تحویلاتی ویرمکدن عبارتدر . ویرکیه ، خصوصیه متری بر ویرکیه نسبتله استقراض جبرینك اهون اولدینی آشکاردر : زیرا حکومت ولو جبری اولسون آلدینی یاره مقابل فائض ویره جکی کی ایلریده وسعت مالیه سی اولدینی زمان رأس المالیه اوده به جکدر ، بویه اولماسه بو صرف غصب و مصادره دیمک اولور که بزده سلطان عمود زماندنبری پایلما مشدر [*] .

اختیاره بیراقیلان اقراضات ده یا «وطنپورانه» اولور . بو حالدله سرمایه داران سائقه حمله پیاسه نك دوننده بر فائضه فضاقت ایدرلر . یاخود هرکسك منافع شخصیه سی تمامیه کوزه تمه سنه مساعد اولاحق بر شکله علی العاده وقوع بولور . اقراضات وطنپورانه به اشتراك ایدمک اولانلر یالکیز مملکتک افرادی و بو افراد ایچنده حسن وطنله متحسس اولانلر اولاجنی ایچین ساحه سی غایت محدود قایلر و دولت احتجاجات عظمه سی هیچ بروقت بونوع استقراض ایله قایاده مزه نهات قالا قالا ایشه یارایه حق بر «استقراضات عادیه» قایلر که بوکا علی الخصوص اجنی سرمایه دارلری اشتراك ایدمک جهته تأمیناتك قوتی و شرائطك مساعدیه سی نسبتنده یکوئی قیابرتقی و مبالغ همه اله ایتک ممکن اولور .

حکومتلر استقراضلری تحویلات اخراجی صورتیه عقد ایدرلر . بوکا مقابل تحویلاتی صاتین آلان مقرضلر یا مؤبد بر ایراد تأمین ایدر و سرمایه یی ویرمه مکده مختار اولور یاخود

[*] مأمورین معاشاتندن اعانه نامیه توقیف اولدن مباحی بو قبیلدن عد ایدرلر واعانه خصوصنده دائماً صنوف مأمورینه یوکلنلرک اصحاب ایراد و تجارتك بو حصه شرفدن محرومیتلرینه قائل اولمایانلر قسماً حقیقه اولسه لر دنوما اعانه سی بمحمزدن خارجدر . بز افراد ملتی یالکیز بر معاش دکل بر معاشله برابر تقویم حیاتلرندن برر آیلق عمرلریده برلکده فدا ایدمک بر استعدادده کوروپورز . حتی امیز که اکثریتی بو شکلی ترجیح ایدمک قادار ضرورتده اولدقلری حالدله بوکا امکان اولمادی ایچون بالضروره فدا کارلک او درجه سیمیه اکتفا ایتکده درلر .

مهمدر . حتی اولرده ره قلامک بر نوعیدر . بز انجق سرکیلر سایه سنده بر شهرک نفیس معمولاتندن ، دیگر شهرک ظریف مصنوعاتندن خبردار اولورز . سرکیلرک ایشه بوقادار اهمیتی واردر . هله او مدالیه قازانق بوقی ، چوق دفعه بر آدمک قارون درجه سنده زنکین اولماسنی موجب اولور .

سرکیلرک اصل مهم جهتی قتالوقلرده شوراده بوراده کوردیکمز ، یاخود قولاقدن قولاغه خبر الدیغمز بعضی شیرک عینتی کورمک کمزدر . یاخود هیچ بریده اسمنی بیله کورمک کمز ، هیچ بر طرفدن ایشتمدیکمز شیرلی اوراده کوزمزله کوردرک کنهه واقف اولمقلغمزدر . ارتق بو قادار اهمیتی اولان سرکیلری بز فصل اهال ایدمبیلیرز . ایدرسه که دهها زیاده متضرر اولمازی یز ؟

۳ شباط ۱۳۲۹ : محمدزکی

اقتصادیات

استقراض مشکلاتی

احوال سیاسیه دن صرف نظر صرف اقتصادی بعضی اسباب دولتلرک ۱. اقراضاتی اشکال ایتکده در . عقد ایدمک کمز بویوک استقراض ایچین جاوید بک نه زماندنبری اوغراشدیفنی بیلورز . حق بواستقراضه حائل اولان احوال سیاسیه ده جرائد بومیه دن آز چوق آکلاشیلور . آنجاق مسئله نك برده صفحه اقتصاد . بهی وارد که او یالکیز بو استقراضه دکل بوندن اولکی وصورکه کی استقراضلر ، داها طوغروسی بوتون دولتلرک استقراضاتنه شامل بعض دقایق مالیه یی محتوی اولدینی ایچون بحثه دکر :

حکومتلر ترقیات عصبه نك تحمیل ایتدیکی عظیم احتیاجلر قارشیسنده یاره بولق ایچین یا یکی ویرکیلر طرح ایتک یا استقراض عقد ایتک یاخود بولنرک هرایکسینده مراحمت ایتک مجبورینده قائلر . شوقدر وار که حکومتلرک اک اولدوشو . نذکری ذی محافظه موجودیتلری اولدیفندن هره صورتله اولورسه اولسون الرینه یکن یاره یی متمر بر صورتده صرف ایتکدن زیاده استهلاکه میال بولنورلر . اهالینك انده ثروت ملیه یی تزئیده خادم اولاجق اولان کوچوک سرمایه لری یکی ویرکیلر شکله طویلابوب استهلاک ایتک آتی ایچین منابع واردات دولته قوروتوجق برچاره سقیمه مراحمت دیمکده